

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอบางไทร
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
People's Participation in Making of Sub-district
Administrative Organization Developing Plan
in Bang Sai, Phra Nakhon Si Ayutthaya

นรินทร์ แก้วแพงมาก* และ ดร.อรนันท กุลันทปุระ**
Narin Kalpangmark and Dr.Oranun Gluntapura

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลจากประชาชนในอำเภอบางไทรจังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำนวนตัวอย่าง 394 คน และวิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติในการใช้อธิบายตามวัตถุประสงค์ ผลการศึกษาพบว่า เพศ อาชีพ รายได้ ศาสนา ตำแหน่งในชุมชน และสมาชิกกลุ่ม แตกต่างกัน มีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ

* นิสิต หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

** ผู้ช่วยศาสตราจารย์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

บริหารส่วนตำบลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 และอายุ การศึกษา และพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบล แตกต่างกัน จะมีระดับการมีส่วนร่วม ในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนา, องค์การบริหารส่วนตำบล, อำเภอบางไทร, จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

Abstract

The objectives of this study were 1) to study people's participation in making of Sub-district Administrative Organization Developing Plan in Bang Sai, Phra Nakhon Si Ayutthaya and 2) to study factors related to level of people's participation in making of Sub-district Administrative Organization Developing Plan. Such factors included gender, occupation, income, religion, position in the community and party affected to the people's participation in making of Sub-district Administrative Organization Developing Plan at the .05 level of significance. However, the result of comparison found that age, education and area in Bang Sai, Phra Nakhon Si Ayutthaya did not affect people's participation in making of Sub-district Administrative Organization Developing Plan at the .05 level of significance.

Key Word: Participation, Developing Plan, Sub-district Administrative Organization, Bang Sai, Phra Nakhon Si Ayutthaya

บทนำ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) มีมาตั้งแต่ในรัชสมัยรัชกาลที่ 5 (ชโยนนัด สมุทวานิช, 2539: 35) ก่อนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ปี พ.ศ.2475 จนมาถึงปัจจุบันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีการพัฒนามาเป็นลำดับ และตอบสนองแนวทางการปกครองแบบประชาธิปไตยที่เด่นชัดไม่ว่ารัฐธรรมนูญของไทยจะมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไร การดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความต่อเนื่องและเติบโตอย่างมาก โดยในปี พ.ศ.2542 ได้มีพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่น โดยเพิ่มบทบาทให้อำนาจในการตัดสินใจขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในการกำหนดนโยบายการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการวางผังเมือง เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบอบประชาธิปไตย และส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลเป็นนิติบุคคล เพื่อมีความคล่องตัวและร่วมแก้ปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นองค์กรท้องถิ่นจึงมีความสำคัญอย่างมากในการพัฒนาชุมชนในขณะนี้ เพราะอยู่ใกล้ชิดชุมชนและสามารถช่วยแก้ไขปัญหานั้นได้อย่างรวดเร็ว สอดคล้อง กับปัญหาหรือความต้องการที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เรียนรู้การปกครองตนเองอันเป็นรากฐานสำคัญของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยเป็นองค์กรหลักที่ใช้กระบวนการทำงานแบบการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ในการติดตามและตรวจสอบการทำงานของภาครัฐ (อนุก เถลาธรรมทัศน์, 2543: 14) ความเข้มแข็งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เกิดจากปัจจัยที่สำคัญมากประการหนึ่ง ก็คือ การที่ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมตัดสินใจในการบริหารองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น ก่อให้เกิดความผูกพันและเห็นความสำคัญขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นต่อระบอบประชาธิปไตย และต่อการตอบสนองความต้องการจำเป็นของประชาชนในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมของประชาชนในการสนับสนุนการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหัวใจของการปกครอง

แบบประชาธิปไตย ซึ่งประชาชนนั้นมีส่วนร่วมมากขึ้นจากการที่ประเทศไทยมีการพัฒนาระบบประชาธิปไตย และมีช่องทางให้ประชาชนได้มีโอกาสในการมีส่วนร่วมมากขึ้น ไม่ว่าจะการเลือกตั้งและวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) ที่นำเอาแนวคิดธรรมาภิบาลมาใช้ มีส่วนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักสากลที่อารยะประเทศให้ความสำคัญ และเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความปลอดภัยและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของสังคมส่วนรวม และเกิดประโยชน์ต่อสังคมชุมชนสูงสุด

ปัจจุบัน ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญแก่องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เพราะเป็นองค์กรที่มีบทบาทในท้องถิ่นมากในขณะนี้ ซึ่งเป็นองค์กรน้องใหม่ของภาคราชการที่เป็นลูกผสมระหว่างภาคราชการ และตัวแทนภาคประชาชน เพื่อเข้ามาทำหน้าที่ในการบริหารจัดการ อบต. ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ประชาชนได้มีโอกาสเข้ามามีบทบาทได้บ้างเพราะอยู่ใกล้ชิดประชาชนมากกว่าและแนวโน้มของการมีส่วนร่วม อบต. มีแนวโน้มที่จะเลือกจัดบริการผ่านเครือข่ายองค์กรชุมชนและร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกสูงมากกว่าเทศบาล นอกจากนี้ อบต. มีแนวโน้มการใช้กระบวนการตัดสินใจริเริ่มสิ่งใหม่ โดยกลุ่มหรือองค์กรชุมชน และมักจะเลือกทำในสิ่งที่แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้โดยตรง ทำเรื่องใกล้ตัว ไม่ได้คำนึงถึงอนาคต เนื่องจากนายก อบต. มีการศึกษาน้อยกว่านายกเทศมนตรี ไม่คิดว่าตนเองเก่ง ไม่ได้อยู่เหนือกับคนอื่น ยังเป็นชาวบ้านธรรมดา ซึ่งเป็นข้อดีตามทฤษฎีการเรียนรู้ มีการจัดเวทีรับฟังความเห็นจากชุมชน ส่วนใหญ่จึงไม่ถูกสั่งการ ไม่ได้ทำตามความเห็นของผู้นำ ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้แบบชาวบ้าน และเห็นทางออกที่หลากหลาย การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการกิจการสาธารณะที่ผ่านมามีค่อนข้างน้อยมาก เหตุผลสำคัญคือความคิดและความรู้สึกของประชาชนเองว่า มิใช่บทบาท

หน้าที่ที่บัญญัติไว้เป็นข้อกำหนดที่เขาต้องกระทำ (สถาบันดำรงราชานุภาพ, 2546: 40) จากผลงานวิจัยพบว่าภาคีที่มีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการท้องถิ่นยังอยู่ในระดับต่ำ ซึ่งในระยะเวลา 5-10 ปี ที่ผ่านมาหน่วยงานภาครัฐและองค์กรอื่นๆ ได้เข้าไปกระตุ้นสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมด้วยวิธีการต่างๆ เช่น การให้ความรู้ การประชุม การอบรมสัมมนา การจัดทำประชาคมหมู่บ้านการไปส่งเสริมให้มีการจัดตั้งเครือข่ายภาคประชาชน จัดตั้งกลุ่มสมาคม องค์กรต่างๆ เพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตลอดจนการดึงประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบล การร่วมเป็นกรรมการต่างๆ ใน อบต. ซึ่งจากการส่งเสริมของภาครัฐและองค์กรต่างๆ ดังกล่าว ประชาชนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม การตัดสินใจเข้ามามีส่วนร่วมกับ อบต. เป็นอย่างไร โดยมีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจมีส่วนร่วม ดังนั้น งานวิจัยชิ้นนี้จึงสนใจว่าเมื่อประชาชนได้รับโอกาสในการเข้ามีส่วนร่วม ซึ่งประเทศไทยมีการพัฒนาแล้วทั้งในเรื่องกฎหมาย หลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี การจัดการศึกษาอบรมส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม และการรวมตัวกันในการจัดตั้งกลุ่มชุมชนหรือเครือข่ายภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมแล้วนั้น มีปัจจัยใดบ้างที่ส่งผลกระทบต่อตัดสินใจของประชาชนที่จะเข้าร่วม หรือ ไม่เข้าร่วมในการสนับสนุนการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล มีระดับการมีส่วนร่วม และลักษณะการตัดสินใจอย่างไร รวมถึงปัญหาอุปสรรคต่างๆ ของการเข้าไปมีส่วนร่วม เพื่อนำมาเป็นแนวทางพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อตอบสนองของความจำเป็นต้องการของประชาชนอย่างแท้จริงภายใต้พื้นฐานความเป็นไปได้ของฐานทุนทางสังคม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

วิธีการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้แบบสอบถาม (Questionnaires) สอบถามจากประชาชนในพื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ได้กลุ่มตัวอย่าง 394 คน จากการคำนวณตามสูตรของ Yamane (กัลยา วานิชย์บัญชา, 2549) เพื่อศึกษาถึงระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยนำแบบสอบถามที่เก็บมาได้ตรวจสอบความถูกต้อง และความครบถ้วนของข้อมูล วิเคราะห์โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติโดยนำค่าสถิติร้อยละ (percentage) ค่าเฉลี่ย (mean) ใช้อธิบายระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ในพื้นที่อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า ลักษณะข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่เก็บรวบรวมได้ จำแนกตามลักษณะ เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อปี การศึกษา ศาสนา ตำแหน่ง สมาชิก

กลุ่ม พื้นที่ สรุปลงได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 55.3 มีอายุระหว่าง 43-54 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.2 มีอาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 24.7 มีรายได้ เฉลี่ยต่อปี 94,001-138,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 26.5 อยู่ในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น คิดเป็นร้อยละ 21.7 ไม่มีตำแหน่งใดๆ ในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 53.8 และไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มใดๆ ของหมู่บ้านคิดเป็นร้อยละ 26

การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้วิจัยได้แบ่งระดับความคิดเห็นเป็น 3 ระดับ คือ สูง ปานกลาง และต่ำ โดยผลวิเคราะห์จำแนกเป็นรายข้อได้แสดงตามตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

ตัวแปร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1. ท่านรู้จักการทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่าน จากการประกาศจาก อบต. ตามช่องทางต่างๆ เช่น ประกาศ เสียงตามสาย	3.17	1.17	ปานกลาง
2. ท่านได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์การทำแผนพัฒนาจากการประกาศ จากช่องทางต่างๆ เช่นข่าวประกาศเสียงตามสาย วิทยุชุมชน	3.18	1.06	ปานกลาง
3.ท่านรับรู้ถึงแผนพัฒนาต่างๆ ของ อบต. จากประกาศ และการประชาสัมพันธ์ของ อบต.	2.99	0.94	ปานกลาง
4. ท่านทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของท่านผ่านทาง การประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของ อบต.	3.27	1.01	ปานกลาง
5. อบต. มีการประชาสัมพันธ์กิจกรรมตามแผนพัฒนาที่นำมาปฏิบัติให้ท่านรับทราบ	3.20	1.09	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
7. ท่านมีส่วนร่วมกำหนดประเด็นการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อแก้ไขปัญหาของท้องถิ่น	2.95	0.98	ปานกลาง
8. ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา การนำเสนอ ปัญหา และความต้องการของชุมชนต่อที่ประชุม ประชาคม	3.00	1.00	ปานกลาง
9. ท่านมีส่วนร่วมในการคิดแผนชุมชนที่สามารถ ตอบสนอง ความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง	3.21	1.08	ปานกลาง
10. ท่านมีส่วนร่วมในการคิดปรับปรุงหรือแก้ไข แผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในชุมชนของ ท่าน	3.37	1.08	ปานกลาง
11. ท่านร่วมคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการวางแผน พัฒนาท้องถิ่น	3.07	0.94	ปานกลาง
12. ท่านเข้าร่วมในการค้นหาปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชน เพื่อทำแผนพัฒนา	2.98	0.95	ปานกลาง
13. ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจ จัดลำดับ โครงการ/แผนงานการพัฒนาท้องถิ่นต่อที่ ประชุมประชาคม	3.13	1.01	ปานกลาง
14. ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อ จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.23	0.89	ปานกลาง
15. ท่านร่วมกำหนดตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผล โครงการกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.42	0.93	ปานกลาง
16. ท่านร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นใน พื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด	3.06	0.98	ปานกลาง

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ตัวแปร	\bar{x}	S.D.	ระดับ
17. ท่านร่วมเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาของชุมชน	3.14	0.94	ปานกลาง
18. ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหรือแก้ไขแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล	3.19	0.89	ปานกลาง
19. ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญและคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น	3.24	1.01	ปานกลาง
20. ท่านร่วมตัดสินใจคัดค้านเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชน	2.86	1.00	ปานกลาง
รวม	3.12	0.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 1 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 3.12$) โดยร่วมกำหนดตัวชี้วัดในการติดตามประเมินผลโครงการกิจกรรมตามแผนพัฒนาท้องถิ่นมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{x} = 3.42$) และรองลงมาคือท่านมีส่วนร่วมในการคิดปรับปรุงหรือแก้ไขแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลในชุมชนของท่าน ($\bar{x} = 3.37$) ลำดับที่ 3 คือ ท่านทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นในชุมชนของท่านผ่านทาง การประชาสัมพันธ์ต่างๆ ของ อบต. ($\bar{x} = 3.27$) ลำดับที่ 4 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญและคัดเลือกโครงการ/กิจกรรมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.24$) ลำดับที่ 5 คือท่านมีส่วนร่วมในการเสนอโครงการ/กิจกรรม เพื่อจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.23$) ลำดับที่ 6 คือท่านมีส่วน

ร่วมในการคิดแผนชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ($\bar{x}=3.21$) ลำดับที่ 7 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการคิดแผนชุมชนที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนอย่างแท้จริง ($\bar{x}=3.20$) ลำดับที่ 8 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงหรือแก้ไขแผนงาน/โครงการ/กิจกรรมการพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{x}=3.19$) ลำดับที่ 9 คือ ท่านได้รับทราบถึงวัตถุประสงค์การทำแผนพัฒนาจากการประกาศจากช่องทางต่างๆ เช่นข่าวประกาศ เสียงตามสาย วิทยุชุมชน ($\bar{x}=3.18$) ลำดับที่ 10 คือ ท่านรู้จักการทำแผนพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลของท่านจากการประกาศจาก อบต. ตามช่องทางต่างๆ เช่น ประกาศ เสียงตามสาย ($\bar{x}=3.17$) ลำดับที่ 11 คือ ท่านร่วมเสนอโครงการที่เป็นประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาของชุมชน ($\bar{x}=3.14$) ลำดับที่ 12 คือ ท่านมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการตัดสินใจจัดลำดับโครงการ/แผนงานการพัฒนาท้องถิ่นต่อที่ประชุมประชาคม ($\bar{x}=3.13$) ลำดับที่ 13 คือ ท่านร่วมคัดเลือกตัวแทนคณะกรรมการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{x}=3.07$) ลำดับที่ 14 คือ ท่านร่วมตัดสินใจในการใช้ทรัพยากรของท้องถิ่นในพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ($\bar{x}=3.06$) ลำดับที่ 15 คือ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา การนำเสนอปัญหา และความต้องการของชุมชนต่อที่ประชุมประชาคม ($\bar{x}=3.00$) และลำดับสุดท้ายที่มีระดับความคิดเห็นต่ำสุด คือ ท่านร่วมตัดสินใจคัดค้านเมื่อมีโครงการที่มีผลกระทบต่อชุมชนหรือไม่ตอบสนองความต้องการของชุมชน ($\bar{x}=2.86$)

อภิปรายผลการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้ศึกษาพบว่า ประชาชนมีระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนา องค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบางไทร จังหวัด

พระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลาง ที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการมีส่วนร่วมจัดทำแผนพัฒนามีประโยชน์และความจำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน และเป็นกลไกหลักในการแสดงความคิดเห็นทางตรงภายในชุมชนเองที่มีต่อหน่วยงานที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนในพื้นที่เอง สามารถช่วยเหลือและนำผลประโยชน์มาสู่ประชาชนในพื้นที่ได้เอง โดยไม่ต้องรอกฎการอื่นๆ อีกทั้งยังมีประสิทธิภาพในการช่วยเหลือประชาชนได้พอควร และจากข้อเสนอแนะส่วนใหญ่ของประชาชน มีข้อเสนอแนะว่าในการทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ทั้งผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ต่างๆ ควรเข้าหาประชาชนให้มากกว่าเดิมเพื่อที่ประชาชนจะสามารถเปิดใจและสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างแท้จริง เนื่องจากที่ผ่านมาประชาชนยังคงไม่เข้าร่วมการจัดทำแผนเท่าที่ควร เนื่องจากเห็นว่าจะเข้าตามวันและเวลาที่ว่างจากภารกิจ และเห็นว่าเป็นหน้าที่ของแกนนำชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีนั้น เกิดโครงการที่อาจเป็นแนวคิดจากแกนนำชุมชนหรือผู้บริหารท้องถิ่น ซึ่งทางองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็มีความประสงค์ให้ภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมให้มากที่สุดเช่นกัน แต่อาจเกิดปัญหาที่ประชาชนไม่ยอมเสียสละเวลาเข้ามามีส่วนร่วมเท่าใดนัก เห็นว่าควรมีการปรับปรุงและเพิ่มเวทีประชุมให้สอดคล้องเหมาะสมกับเวลาที่ประชาชนสะดวก และใช้เวลาในการประชุมจัดทำแผนไม่มากนัก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ควรมีการเผยแพร่ความรู้ และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับประโยชน์ ข้อดี และพลังการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนได้รับทราบเพื่อจะได้มีการกระตุ้นและช่วยกันพัฒนาชุมชน

2. ควรให้ผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์การบริหารส่วนตำบล ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต ตรงไปตรงมา ในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างแท้จริง โดยไม่เกรงกลัวต่อนักการเมืองผู้มีอิทธิพล

3. ควรให้มีการปฏิบัติตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างจริงจัง เพราะบางโครงการไม่ได้เกิดจากความต้องการของประชาชน องค์การบริหารส่วนตำบลเลือกตามความต้องการของผู้บริหารมากกว่า เกิดการเล่นพรรคเล่นพวกเกิดขึ้น

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการขยายขอบเขตการวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ให้มีเนื้อหาครอบคลุมในหลายๆ ด้านเพื่อไปเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

2. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาอำเภออื่นๆ ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดทำแผนพัฒนา รวมทั้งสามารถนำข้อมูลมาสร้างรูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเมืองภาคประชาชน

3. เนื่องจากระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทัศนคติของบุคคล มิใช่เป็นสิ่งที่ถาวรและสามารถมองเห็นได้ชัดเจน อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปตามสภาพแวดล้อมและการเปลี่ยนแปลงของสังคม เป็นไปได้ควรมีการวิจัยซ้ำในเรื่องนี้ โดยอาจมีระยะเวลาห่างไปพอสมควร ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. 2539. 100 ปีแห่งการปฏิรูประบอบราชการ วิวัฒนาการของ
 อำนาจรัฐและอำนาจการเมือง. กรุงเทพมหานคร: พี.เพรส.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ. 2539. **ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วน
 ตำบล**. กรุงเทพมหานคร: ส่วนท้องถิ่น.
- อเนก เหล่าธรรมทัศน์. 2543. **เหตุที่ท้องถิ่น: ปัญหาการเมืองการปกครองที่
 ระดับชาติ อันสืบเนื่องจากการปกครองท้องถิ่นที่ไม่เพียงพอ**. กรุงเทพ
 มหานคร: บพิธการพิมพ์.